

Od Redakcji

Przestrzenie geo(bio)graficzne w literaturze są trzecią opublikowaną w ramach serii „Poetyka i Horyzonty Tradycji” monografią zbiorową poświęconą przestrzeni jako kategorii poetyki, kontynuującą problematykę zarysowaną w dwóch wcześniejszych tomach: *Od poetyki przestrzeni do geopoetyki* (Białystok 2012) oraz *Geografia i metafora* (Białystok 2014). Zebrane w książce studia poszerzają eksplorowany wcześniej obszar badań rozwijanych na styku literaturoznawstwa i geografii o zagadnienia związane z formami artykulacji doświadczenia geobiograficznego.

Na część pierwszą, *Poetyka przestrzeni geo(bio)graficznych*, złożyły się artykuły o charakterze ogólnoteoretycznym. Sproblematyzowana została tutaj m.in. kwestia zależności między przestrzenią a czasowymi fazami biografii, których ukazaniu służą zazwyczaj odmienne formy gatunkowe. Omówiono także fenomen sensorycznej geografii literackiej, przedstawiając na przykładach z polskiej literatury XX wieku krajobrazy dźwiękowe, zapachowe, wizualne oraz wrażenia dotykowe i smakowe. Zaproponowano koncepcję geopoetyki odbioru uwzględniającą wpływ doświadczenia geobiograficznego na styl lektury. Refleksji teoretycznej poddano również

problem geo(bio)grafii bohaterów literackich w powieściach apokryficznych.

W części *Auto(geo)biografie* zamieszczone zostały studia proponujące interpretacje artystycznych artykulacji geograficznego doświadczenia autobiograficznego reprezentowanego przez takie formy jak narracja postpamięciowa, będąca próbą zrozumienia traumatycznego doświadczenia wcześniejszych pokoleń, czy „ukradziona” narracja autobiograficzna. Analizie poddane zostały także mechanizmy metaforyzacji i symbolizacji konkretnych miejsc, które ukształtowały wyobraźnię przestrzenną omawianych pisarzy. Zwrócono również uwagę na fenomen tożsamości nomadycznej, niewykluczającej polisensorycznej wrażliwości na lokalny pejzaż.

W kolejnej części, *Miejsca biograficzne*, znalazły się artykuły dotyczące topografii kluczowych sytuacji egzystencjalnych. Rozważaniom poddane zostało doświadczenie przestrzeni choroby i starości w perspektywie psychosomatycznej. Opisane zostały również doświadczenia topobiograficzne ujęte w metafory „przestrzeni pamięci”, „przestrzeni rozproszenia” czy też „przestrzeni bez śladu”.

Część *Geo(bio)grafie miejskie* obejmuje studia poświęcone analizie poetyk doświadczenia przestrzeni miejskich. Przedmiotem analizy uczyniono psychofizyczne sposoby praktykowania miasta uwidaczniające się m.in. w metaforyce cielesnej, jak też postrzeganie miasta jako źródła doznań zmysłowych i emocjonalnych. Ukazany został również performatywny wymiar literatury i jej moc sprawcza, przejawiająca się w możliwości przekształcania, a nawet wytworzenia konkretnych miejsc w przestrzeni geograficznej.

Zgromadzone w niniejszym tomie studia dowodzą, że wzbogacenie refleksji nad relacją między literaturą i geografią o aspekt biograficzny odsłania nowe możliwości analizy i interpretacji w ramach geopoetyki. Aspekt ten – rozpatrywany zarówno w odniesieniu do autora, jak też do bohatera literackiego i odbiorcy – uwydatnia transdyscyplinarny charakter geopoetyki, ufundowanej przecież na przekonaniu o integralnym związku literatury i geografii.